

MEANDRY STRUHY

Pardubice

Krátká podzimní kondiční vycházka

22. listopadu 2014

Sraz v hale pardubického hlavního nádraží do 9:15.

Odjezd osobním vlakem, Pardubice hl. n. 9:34, Pardubice-Opočíněk 9:40.

Skupina I: Od zastávky v Opočínku podle zelených značek ke Kokešovu, lesem na Bílý kopec, k býv. vesnici Lepějovice, k Březinskému rybníku a přes Klenovku do Přelouče; celkem asi 14 km.

Skupina II: Až do Klenovky společně se skupinou I, kde po cyklostezce odbočí do Valů; zhruba 11 km.

Skupina III: Společně se skupinami I a II do Lepějovic, od býv. hájovny pak odbočí po cyklostezce do Valů; asi 9 km.

Návrat (podle počasí a nálady) možno uskutečnit následujícími vlaky:

Přelouč	14:53	15:53	16:10	16:53	17:53	18:14
Valy u Přelouče	↓	↓	16:13	↓	↓	18:17
Pardubice hl. n.	15:02	16:02	16:23	17:02	18:02	18:27

Přihlášky přijímá Dáša Ehrenbergerová (tel. do práce 466 050 217, mobil 739 569 070, adresa e-pošty ehrenbergerova@szs.pardubice.cz).

Vycházku připravil a vede Karel Vytrás (tel. 466 037 370, mobil 776 825 569, e-poštou karel.vytras@upce.cz).

Možnosti občerstvení

- **cestou:** Studánka v Kokešově, kvalita vody nedávno ověřena mikrobiologickým i chemickým rozbořem v laboratořích Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice;
- **v cílových místech tras:** Přelouč (restaurace hotelu VM naproti nádraží), Valy u Přelouče (restaurace Na Valech).

Místopis

Kokešov

Budovy bývalé prvorepublikové potravinářské továrny statkáře Kokeše byly roku 1949 přiděleny pardubické Tesle, od r. 1950 zde byl umístěn Ústav pro výzkum radiotechniky, který se stal významnou výzkumnou a vývojovou základnou pro později proslavené československé radiolokační systémy. Dnes je tam umístěn logistický a skladový areál fy Gushman & Wakefield. V lese při zeleně značené cestě je studánka, u níž se v r. 1867 slovenskému dráteníkovi Juraji Hutarymu, který zde nocoval, údajně zjevila Panna Maria. To se rozneslo a studánka začala být často navštěvována; tehdejší majitel tamních lesů Karel Chotek z Chotova a Vojnina s chotí Marií nechal studánku upravit a postavit u ní mariánský sloup. Ten se později stal oblíbeným poutním místem. V r. 1995 byla studánka znovu upravena a v letech 1996-97 kolem sloupu postavena nová zděná kaple Sedmibolestné Panny Marie, kterou 21. září 1997 vysvětil královéhradecký biskup Mons. Karel Otčenášek.

Bílý kopec

Bílý kopec se nachází v geomorfologickém celku Svitavská pahorkatina, podcelku Chrudimská tabule a okrsku Heřmanoměstecká tabule. Je nejvyšším bodem zalesněné náhorní plošiny nacházející se mezi obcemi Bezděkov, Valy, Opočíněk a Staré Čívce. Samotný vrchol se nachází při jejím západním okraji asi pět kilometrů východně od Přelouče a 7,5 kilometru severně od Heřmanova Městce. V rámci plošiny není výškově příliš vymezen, výraznější asi třicetimetrové převýšení vykazuje západní svah spadající již do sousedního geomorfologického celku Východolabské tabule. Chráněná teplomilná doubrava (22,5 ha) s významnou květenou.

Meandry Struhy

Jedná se o jeden z posledních přirozených toků v Polabí. Jeho hodnota spočívá právě v tom, že nebyl regulován, napřímen, jako valná většina ostatních. Kolem něj roste i lužní les, který byl založen na místě bývalých rybníků. Jedná se o jilmový a topolový luh, který na sušších místech přechází do habrových doubrav. Částí koryta je i umělé vybudovaná soutěska v 16. století. K její výstavbě se přistoupilo kvůli záplavovým vlnám ze Železných hor, které ohrožovaly rybníky v okolí Lepějovic a Valů. Umělé koryto Struhy - Zlatotoku bylo nákladně zahloubeno do slínového podloží Bílého kopce a vede po vrstevnici. Jeho šířka je 8 až 10 m a hloubka kolem 6 m. Roste zde například kosatec žlutý, dymnivka dutá, orsej jarní a jiné. Lokalita je významným hnízdištěm ptáků. Žije tu pěnice černohlavá, pěvuška modrá, rákosník zpěvný. V březích sídlí ledňáček říční. Ve vodách struhy najdeme i pstruha potočního a mřenky obecné. Z motýlů zde poletuje babočka osiková a jilmová.

Lepějovice

První zmínka o obci pochází z r. 1167, v polovině 14. století se stala majetkem nového litomyšlského biskupství. Z r. 1407 pocházejí zprávy o místním vladyckém rodu, který r. 1467 vymírá. Obec zanikla v průběhu třicetileté války, zachoval se pouze hřbitovní kostel sv. Michaela Archanděla (původně gotický, přestavěn r. 1816) a malá zděná zvonice. Nedaleko odtud při bývalém rybníku tvrziště, čtverhranný pahorek obklopený příkopem a valem.

Valy nad Labem

Název obce je zřejmě odvozen od chalup („valů“) rybářů. Z valského tvrziště se zachovaly zbytky vodního příkopu a sklepy - znatelný kuželovitý pahorek v místě domku čp. 15. Největší novinku posledních desetiletí života obce znamenají valské trhy. Jedni je velebí, druzí proklínají. Valy v tomto případě využily své jedinečné polohy na významných komunikacích silničních a železničních. Kdo neviděl, těžko uvěří, jak se poklidná vesnice dokáže každou neděli změnit k nepoznání. Od roku 1991 je tržnice trvale otevřena.

Přelouč

Město poprvé připomínáno r. 1086, kdy bylo Vratislavem I. darováno opatovickému klášteru; městská práva udělena r. 1261 králem Přemyslem Otakarem II. R. 1421 město dobyto a zničeno husity, novější doba rozkvětu nastává až od 2. poloviny 16. století, zejména po zprovoznění železnice v 19. stol. Na místě románského kostelíka postaven v polovině 14. století gotický kostel sv. Jakuba Většího, barokně přestavěn r. 1648. Dvouvěžový poutní hřbitovní kostel Navštívení P. Marie z let 1682-84 nahradil malou dřevěnou kapli; ambity byly přistavěny r. 1776, průčelní věže zvýšeny r. 1881. Na severní zdi kostelní věže pamětní deska zde pohřbeného vynálezce ruchadla F. Veverky. Náměstí dominují budovy novorenesanční záložny (1899-1901), školy (1880-81) a evangelického kostela (1904-05).

